Fra folkesundhedslov til sundere byer

Leder

Den kommende folkesundhedslov bringer strukturel forebyggelse i fokus. Ambitionen er, at sundhed ikke kun fremmes gennem individuelle valg, men også gennem de rammer, vi møder i hverdagen. Det er en ambition, som rækker langt ud over sundhedssektoren.

For sundhed opstår ikke kun på hospitaler, hos lægen eller gennem vores egne valg. Den formes også af de byer, kvarterer og lokalsamfund, hvor vi lever vores hverdagsliv.

Mange kommuner arbejder allerede i dag med sundhed i planlægningen, nogle steder som et eksplicit mål, andre steder mere indirekte. I Dansk Byplanlaboratorium ser vi et stort potentiale i at styrke koblingen mellem planlægning og folkesundhed. Derfor er det også en strategisk prioritet for vores bestyrelse at fremme samarbejdet mellem sundheds- og planlægningsområdet.

For planlægning kan være med til at udvide menneskers mulighedsrum og gøre sunde valg lettere. Fra barnet, der klatrer på legepladsen, til den pendler, der kobler af på en grøn gåtur, og naboerne, der mødes til fællesspisning i bydelshuset. Samtidig kan planlægning reducere sundhedsskadelige påvirkninger fra støj, luftforurening og trafikbelastning.

Her står vi over for et etisk spændingsfelt. På den ene side skal vi skabe sundere rammer for fremtidens borgere. På den anden side må vi ikke glemme de mennesker, der allerede i dag lever i og med sundhedsskadelige miljøbelastninger. Det handler ikke om enten nutiden eller fremtiden, men om at tage ansvar for begge dele.

Men vi skal også være varsomme med, hvad vi lover. Vi kan næppe planlægge ensomhed væk eller kurere stress med udsigt til træer. Et vigtigt spørgsmål er derfor: Hvad ved vi faktisk virker? Og hvor mangler vi stadig viden?

> Her står vi over for et etisk spændingsfelt. På den ene side skal vi skabe sundere rammer for fremtidens borgere. På den anden side må vi ikke glemme de mennesker, der allerede i dag lever i og med sundhedsskadelige miljøbelastninger.

Der findes allerede betydelig viden om, hvordan de fysiske omgivelser påvirker sundhed. Udfordringen er ikke bare at producere mere viden, men at bringe mere viden i anvendelse.

Men viden om sunde byer kommer ikke kun fra universiteter og forskningsmiljøer. Den findes også hos kommunale fagfolk, i civilsamfundet, blandt lokale aktører og hos de mennesker, der hver dag bruger byen. Gode løsninger kræver både et solidt vidensgrundlag og forståelse for lokale forhold og menneskers hverdagsliv. Skal viden føre til handling, kræver det et tæt samspil mellem forskning, praksis, politik og borgere.

Det forudsætter, at vi udvikler et fælles sprog. Når vi taler om sundhed, trivsel, fællesskaber eller grønne områder, taler vi så om det samme? Forskellige fagligheder kan ikke nøjes med at arbejde ved siden af hinanden. Vi må udvikle fælles problemforståelser, fælles begreber og fælles mål, hvis vi skal håndtere de komplekse udfordringer, som både sundhed og byudvikling rummer.

Barriererne er ofte ikke mangel på vilje, men måden, vi tænker, organiserer viden og opdeler vores institutioner på. Derfor bør vi alle stille os selv et enkelt spørgsmål: Hvad kan jeg gøre fra den stol, jeg sidder i? Hvilket ansvar kan jeg tage? Hvem skal jeg invitere til bordet, som ikke sidder der i dag? Og hvilket første skridt kan vi tage sammen allerede i morgen?

I Dansk Byplanlaboratorium ser vi frem til at være med til at bygge bro mellem forskning, praksis, politik og de mennesker, som planlægningen i sidste ende handler om. Hvis folkesundhedsloven ender som endnu en lov om sundhedsvæsenet, går vi glip af muligheden for at skabe sundhed dér, hvor mennesker lever deres liv. Broen skal bygges nu. Sundere byer kommer ikke af sig selv. Har du lyst til at bidrage til samtalen eller samarbejde om at bringe sundhed ind i planlægningen, hører vi gerne fra dig.

Af ansvarshavende redaktør
Mads Møller Angelsø